

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Δ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Η γειτονιά μου που αλλάζει»

Συγγραφή: ΑΜΑΝΑΤΙΔΗΣ ΝΙΚΟΣ

Εφαρμογή: ΜΠΟΚΟΛΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η γειτονιά μου που αλλάζει

Εφαρμογή σεναρίου

Βασίλης Μπόκολας

Δημιουργία σεναρίου

Νίκος Αμανατίδης

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Δ΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

Λάτσειο Δημοτικό Σχολείο, Κολλέγιο Ψυχικού (Ελληνοαμερικανικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα)

Χρονολογία

Από 12-5-2015 έως 25-5-2015

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού, τεύχος γ΄, ενότητα 13: «Όλοι διαφορετικοί όλοι ίδιοι» (σσ. 33-48).

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 12 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: συμβατική διδακτική αίθουσα, εργαστήριο Πληροφορικής. «Εικονικός χώρος – ψηφιακή τάξη».

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για τον δάσκαλο

Η διδασκαλία γίνεται με τη μορφή της συνεργασίας σε ομάδες ενώ τον συντονισμό και την καθοδήγηση των εργασιών αναλαμβάνει ο δάσκαλος. Επίσης, ο δάσκαλος επικεντρώνει και εστιάζει τη διδασκαλία στην ανάπτυξη και προώθηση συγκεκριμένων δεξιοτήτων και γραμματισμών (κριτικός, συνεργατικός, διερευνητικός). Επιπλέον, καθ' όλη την πορεία διδασκαλίας ο/η εκπαιδευτικός υιοθετεί τον ρόλο του διευκολυντή/διαμεσολαβητή-εμπυχωτή.

Για τον μαθητή

Οι μαθητές/-τριες οργανώνονται σε ομάδες και λειτουργούν διερευνητικά. Αξιολογούν και επιλέγουν την καταλληλότερη πηγή για την εργασία τους καθώς και το πιο αποτελεσματικό εργαλείο για τις δραστηριότητές τους. Θα πρέπει να έχουν βασική εξοικείωση με τη χρήση υπολογιστή και διαδικτύου. Επιπλέον, οι μαθητές θα πρέπει να αποκτήσουν μια πιο κριτική στάση όσον αφορά την εγκυρότητα των πηγών και κειμένων που συναντούν στο διαδίκτυο, δηλαδή τις δεξιότητες της αναζήτησης, της ορθής αξιολόγησης, της κριτικής επιλογής και εκπαιδευτικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων από τις διαδικτυακές αναζητήσεις πάνω στο θέμα προς εργασία και μελέτη (κριτικός, διερευνητικός, συνεργατικός γραμματισμός).

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Νίκος Αμανατίδης, «Η γειτονιά μου αλλάζει», Νεοελληνική γλώσσα, Δ΄ Δημοτικού

Το σενάριο αντλεί

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη και δεν αξιοποιεί στοιχεία από άλλα σενάρια.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα τελευταία χρόνια, η ελληνική κοινωνία μεταβλήθηκε από μια σχετικά ομοιογενή θρησκευτικά, πολιτισμικά, κοινωνικά κοινότητα σε «πολυπολιτισμική», ενώ η μαζική είσοδος μεταναστών, μέσα σε δέκα με δεκαπέντε χρόνια, μετέβαλε, εκτός από την εθνική, και την κοινωνική σύνθεση της ελληνικής κοινωνίας.

Με αφορμή την ενότητα 13 «Όλοι διαφορετικοί όλοι ίδιοι» του βιβλίου *Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού*, το σενάριο αποσκοπεί σε μια βαθύτερη ματιά και μελέτη της σύγχρονης γειτονιάς, της γειτονιάς που αλλάζει. Στις περισσότερες γειτονιές της πόλης κάποιοι φεύγουν και κάποιοι έρχονται. Καινούρια πρόσωπα, πολλές φορές από άλλες χώρες. Συνήθως οικονομικοί μετανάστες που μιλούν άλλη γλώσσα και που τα παιδιά καλούνται να γνωρίσουν, να κάνουν φίλους, να καταλάβουν την κουλτούρα τους, να παίξουν μαζί τους.

Με εκκίνηση τη θεματολογία της ενότητας, λοιπόν, και σε μια προσπάθεια σύνδεσης του σχολείου με την καθημερινή ζωή των παιδιών και δη τη γειτονιά τους, στο σενάριο γίνεται προσπάθεια μελέτης και ανάπτυξης του θέματος της αρμονικής συνύπαρξης των ανθρώπων σε έναν τόπο, σε μια κοινωνία, καθώς και διερεύνηση προτάσεων για λύσεις σε προβλήματα συμβίωσης και προτάσεων καλυτέρευσης της ποιότητας ζωής των κατοίκων της γειτονιάς και της κοινωνίας εν γένει.

Το σενάριο αποσκοπεί στο να ενισχύσει στους μαθητές τις δεξιότητες της κριτικής αντίληψης και αξιολόγησης των πηγών πληροφόρησης στο διαδίκτυο

καθώς και οργάνωσης, ταξινόμησης και παρουσίασης πληροφοριών. Όσον αφορά τις ΤΠΕ, αποσκοπεί στη δημιουργία ενός σκεπτόμενου και κριτικού ερευνητή διαδικτυακών πληροφοριών και ενός ερευνητή προβλημάτων και θεμάτων που στοχεύει και έχει την ικανότητα της εύρεσης πληροφοριών και λύσεων με σκοπό την τελική τους επίλυση. Οι μαθητές παράγουν και παρουσιάζουν τις εργασίες τους με τη συνεργασία και τον συντονισμό του εκπαιδευτικού. Οι νέοι γραμματισμοί, όπως ο κριτικός, ο τεχνολογικός και ο διερευνητικός, πρωταγωνιστούν στο σενάριο.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το παρόν σενάριο ασχολείται με την προσπάθεια μελέτης της γειτονιάς μας, μιας γειτονιάς που αλλάζει συνεχώς, που ενσωματώνει νέα στοιχεία και νέους ανθρώπους, που εμφανίζει νέα προβλήματα τα οποία ζητούν λύσεις, που διαφέρει ολοένα και περισσότερο από το παρελθόν. Σκοπός του σεναρίου είναι η καλλιέργεια και ενίσχυση συγκεκριμένων δεξιοτήτων των μαθητών, όπως της διερεύνησης, ανακάλυψης, επιλογής, επεξεργασίας και παρουσίασης έγκυρων γνώσεων και πληροφοριών πάνω στο θέμα του σεναρίου. Επιπλέον, επιδίωξη του σεναρίου είναι η ενασχόληση, κατανόηση και λειτουργική χρήση εκ μέρους των μαθητών γλωσσικών στοιχείων που περιλαμβάνουν ρήματα σε χρόνο παρελθοντικό (αόριστος και παρατατικός), παροντικό (ενεστώτας) και μελλοντικό (μέλλοντας). Σημαντική πτυχή του σεναρίου είναι επίσης η μελέτη και ενασχόληση με κείμενα και άρθρα που προάγουν τον προβληματισμό ως προς μια κατάσταση, τον κριτικό γραμματισμό και τη διερεύνηση. Διάλογος, διερεύνηση και κριτική αποτελούν τις μορφές της διδασκαλίας που δομούν τη γνώση, καλλιεργούν τις δεξιότητες (Ματθαίου 2002) και υιοθετούνται ως στρατηγικές στο σενάριο.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/-τριες επιδιώχθηκε:

- να αναγνωρίσουν, να κατανοήσουν και να υιοθετήσουν την κουλτούρα του πολίτη και συμμετοχού στα κοινά μιας κοινότητας, μιας γειτονιάς·
- να ενισχύσουν τις γνώσεις τους μέσω της διαθεματικότητας του σεναρίου στους τομείς της ιστορίας, μελέτης περιβάλλοντος και θεατρικού δράμενου.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/-τριες επιδιώχθηκε:

- να καλλιεργήσουν τον προφορικό και γραπτό τους λόγο, διευρύνοντας το λεξιλόγιό τους και τις πρακτικές χρήσης συγκεκριμένων κειμενικών ειδών (έντυπων και ψηφιακών)·
- να αντιληφθούν τη νοηματοδότηση και στοχοθεσία των κειμένων-πηγών και να σταθούν κριτικά στα μηνύματα που αναδύουν τα κείμενα·
- να γνωρίσουν και να αντιληφθούν τη χρησιμότητα και χρηστικότητα στα κείμενα των ρημάτων και των χρόνων τους.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/-τριες επιδιώχθηκε:

- να αποκτήσουν τη δεξιότητα να διερευνούν και να αναζητούν στο εσωτερικό ιστότοπου, ιστολογίου, ηλεκτρονικού αποθετηρίου, να εξοικειωθούν με τη διαδικασία αναζήτησης, αξιολόγησης και επιλογής συγκεκριμένων πληροφοριών από κείμενα και πηγές στο διαδίκτυο·
- να αποκτήσουν τη δεξιότητα να διερευνούν σε ηλεκτρονικό και συμβατικό λεξικό·
- να αποκτήσουν τη δεξιότητα χρήσης του περιβάλλοντος παρουσίασης·
- να εξοικειωθούν με την κριτική επιλογή και αξιοποίηση πληροφοριών από το διαδίκτυο·
- να δημιουργούν ψηφιακά αρχεία: παρουσιάσεις και κείμενα·

- να εξοικειωθούν με τη χρήση ορθογραφικού ελέγχου σε αρχείο Word·
- να εξοικειωθούν με την αντιγραφή/διαγραφή/επικόλληση κειμένου και εικόνας·
- να εξοικειωθούν με την επισήμανση κειμένου·
- να εξοικειωθούν με την εκτύπωση κειμένου, εικόνας, παρουσίασης·
- να εξοικειωθούν με την εξαγωγή αρχείου από αρχείο επεξεργασίας·
- να εξοικειωθούν με τη δημιουργία πολυμεσικής παρουσίασης·
- να μνηθούν σε πρακτικές όπως η επιχειρηματολογία, ο διάλογος·
- να μνηθούν στις πρακτικές της διερεύνησης, της ανακάλυψης, της επιλογής και αξιοποίησης πληροφοριών·
- να κατανοήσουν και να υιοθετήσουν την κουλτούρα του αναγνώστη και του κριτικού αναζητητή της γνώσης·
- να αποκτήσουν δεξιότητες κριτικής διερεύνησης και επιλογής ψηφιακών πηγών και ηλεκτρονικών βιβλίων: έλεγχος της αξιοπιστίας της πηγής, έλεγχος του κύρους της πηγής·
- να καλλιεργήσουν δεξιότητες διερεύνησης ενός θέματος·
- να αντιληφθούν τη νοηματοδότηση και στοχοθεσία των κειμένων-πηγών και να σταθούν κριτικά στα μηνύματα που αναδύουν τα κείμενα·
- να καλλιεργήσουν δεξιότητες δημιουργίας και εφαρμογής θεατρικού δρώμενου με θέμα «μια μέρα στη γειτονιά μου» ή και «τα παιχνίδια που παίζω στη γειτονιά μου σήμερα και χθες» με θεματική τις διάφορες ιστορικές εποχές στη γειτονιά, τη γειτονιά του σήμερα, ίσως και του αύριο κλπ.

Διδακτικές πρακτικές

Στο σενάριο επιδιώκεται:

- Η συνεργασία και συνδημιουργία με διάλογο, η ανάθεση ρόλων σε ομαδικές εργασίες με διερεύνηση, η λήψη πρωτοβουλιών και αποφάσεων, η επίλυση

προβλημάτων καθώς και η προβολή των αποτελεσμάτων στην ολομέλεια της τάξης.

- Η απόκτηση της κουλτούρας του σκεπτόμενου πολίτη που νοιάζεται για τη γειτονιά του και το περιβάλλον και συμβιώνει αρμονικά με τους νέους πολιτισμούς και κατοίκους από άλλες χώρες, μέσω συζητήσεων και μελέτης.
- Η καλλιέργεια του αφηγηματικού και περιγραφικού λόγου με τη χρήση των κατάλληλων ρημάτων και χρόνων.

Η κάθε εκπαιδευτική δραστηριότητα-εργασία χρονικά μπορεί να κατανεμηθεί ως εξής: Οι μαθητές προετοιμάζονται γύρω από το θέμα μέσα από τον διάλογο, τη διερεύνηση και επιλογή των αντίστοιχων, κατάλληλων και έγκυρων πληροφοριών.

1. Ανίχνευση και καταγραφή των γνώσεων των μαθητών στο αντικείμενο-θέμα προς μελέτη (15').
2. Οργάνωση των ομάδων και ανάθεση των ρόλων των μαθητών στην κάθε ομάδα, ορισμός του θέματος (20').
3. Εργασία σε ομάδες (20').
4. Παρουσίαση των εργασιών των ομάδων (15').
5. Αξιολόγηση από τα παιδιά πρώτα και ύστερα από τον δάσκαλο (20').

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία για τη δημιουργία του παρόντος σεναρίου μπορούν να αποτελέσουν τα κείμενα της ενότητας 13 από τη *Γλώσσα Δ' Δημοτικού*. Για παράδειγμα, το ποίημα «Όλου του κόσμου τα παιδιά» επίσης το κείμενο «Το σχολείο του κόσμου». Επιπλέον κάποιες προτάσεις από λογοτεχνικά βιβλία:

- ✓ «Στη Γειτονιά Του Ήλιου», Λότη Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου.
- ✓ «Η γειτονιά μας η παλιά», Σαραντοπούλου Νάντια.

Με εκκίνηση τα προαναφερθέντα κείμενα μπορούμε να θέσουμε τους προοργανωτές για τη δημιουργία ενός επικοινωνιακού σχεδίου μάθησης, με στόχο

τη νοητή απεικόνιση του σκηνικού της γειτονιάς, τον προβληματισμό για την πολυπολιτισμικότητα και συνύπαρξη των λαών, το αίσθημα του «προσφέρω για την κοινότητα», της υπευθυνότητας και κατανόησης και της προσπάθειας για επίλυση των προβλημάτων που ανακύπτουν. Επίσης, τη γλωσσική και γνωστική ανάπτυξη των μαθητών αλλά και την ενίσχυση δεξιοτήτων και γραμματισμών, όπως της κριτικής, της έρευνας και της συνεργασίας. Αρχικά συζητούμε με τους μαθητές για την έννοια της γειτονιάς, τις αλλαγές που ίσως διαπιστώσαμε και θέτουμε τον προβληματισμό με το χθες, τη γειτονιά του χθες, τα προβλήματα του σήμερα, το πώς μπορούμε να ζήσουμε όλοι αρμονικά, το πώς μπορούμε να διορθώσουμε τα όποια προβλήματα παρουσιάζονται. Μελετούμε το θέμα και από την περιβαλλοντική του σκοπιά καθώς και από την ιστορική. Αναζητούμε και συζητούμε τα στοιχεία και τις πληροφορίες που χρειαζόμαστε, για να παρουσιάσουμε τη γειτονιά μας. Επίσης, αναπτύσσουμε διάλογο με επιχειρήματα για την εγκυρότητα και αξιοπιστία κάποιων διαδικτυακών πηγών και κειμένων ή και άρθρων σε εφημερίδα ή και περιοδικό, διαδικτυακό ή μη, για τις γειτονιές. Η συζήτηση αποσκοπεί στο να εισαγάγει τους μαθητές στον προβληματισμό σχετικά με το τι υπάρχει αναρτημένο στο διαδίκτυο σε ηλεκτρονικά άρθρα και πηγές, αν εξυπηρετούν κάποιους σκοπούς, όπως το κέρδος ή και την παραπληροφόρηση, και με τη βοήθειά του προβληματισμού να μπορέσουν να σταθούν κριτικά στα θέματα που θα μελετήσουν. Ως αποτέλεσμα και με τον συντονισμό του δασκάλου, οι μαθητές καλλιεργούν τον κριτικό γραμματισμό και επιλέγουν τις πληροφορίες εκείνες που είναι έγκυρες, έγκριτες και κατάλληλες για την εργασία τους.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Γλώσσα Δ' Δημοτικού, ενότητα 13 «Όλοι διαφορετικοί όλοι ίδιοι» (σσ. 33-48)

- Η υποενότητα 1 ξεκινάει με το ποίημα του Χάρη Σακελλαρίου «Όλου του κόσμου τα παιδιά». Οι ασκήσεις ζητούν την παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου.

- Η υποενότητα 2 ξεκινάει με ένα διασκευασμένο αφηγηματικό κείμενο, απόσπασμα από το βιβλίο της Λείας Χατζοπούλου-Καραβία «Το σχολείο του κόσμου».
- Η υποενότητα 3 ξεκινάει με μια αφίσα της Unicef που αναφέρεται στα δικαιώματα των παιδιών. Σύμφωνα με την άσκηση 1, οι μαθητές, αφού χωριστούν σε ομάδες, καλούνται να σχολιάσουν τις εικόνες που περιλαμβάνει η αφίσα.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Κείμενα

«[Το σχολείο του κόσμου](#)», Λεία Χατζοπούλου-Καραβία, από το σχολικό βιβλίο *Γλώσσα Δ' Δημοτικού*.

«[Μια ξεπεσμένη αλλά ζωντανή πολυπολιτισμική γειτονιά](#)», άρθρο της Τράτσας Μάχης στο <http://www.tovima.gr/>

«[Θεσσαλονίκη: Αλλάζουν όψη πέντε γειτονιές της πόλης](#)», άρθρο στην ιστοσελίδα <http://www.agelioforos.gr/>

«[Μια γειτονιά αλλάζει όψη χάρη στο κουράγιο των παιδιών της Άνοιξης](#)», από την ιστοσελίδα <http://www.parallaximag.gr/>

«[Η γειτονιά του μέλλοντος](#)», άρθρο της Σίσσυς Παπαδογιάννη και σχετική βίντεο στην ιστοσελίδα <http://www.doctv.gr/>

Βίντεο

«[Γειτονιά μου Παιδική Καλατζής](#)», βίντεο με τη συνοδεία του ομώνυμου τραγουδιού «Γειτονιά μου Παιδική», ερμηνεία Γ. Καλατζής, δίσκος «13 Περιπτώσεις».

«[Η Γειτονιά μου](#)», ερασιτεχνικό βίντεο του Ραφαήλ Τζόκα

«[Η παλιά Θεσσαλονίκη Δρόμοι](#)», βίντεο με φωτογραφίες

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Από το σενάριο προβλεπόταν –και ορθώς- να ελεγχθεί η πρότερη γνώση καθώς και οι απόψεις των παιδιών όσον αφορά τη γειτονιά τους. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι οι μαθητές του συγκεκριμένου σχολείου δεν ζουν σε αυτό που θα έλεγε κανείς «παραδοσιακή γειτονιά» ή τουλάχιστον στο είδος της συμβατικής, αστικής γειτονιάς με βάση το οποίο συντάχθηκε το σενάριο. Οι περισσότεροι είναι κάτοικοι των βορείων προαστίων όπου η διάσταση της γειτονιάς είναι τελείως διαφορετική. Σε κάθε περίπτωση επιχειρήθηκε: α) να ασκηθεί από τους μαθητές η ικανότητα της αναζήτησης, ελέγχου και χρήσης προγραμμάτων και πηγών με θέμα την παραδοσιακή γειτονιά, β) να σχολιαστούν σχετικά διαδικτυακά άρθρα ή κείμενα – αφού διαβαστούν– στην ολομέλεια της τάξης και γ) να γίνει γνωστό στους μαθητές το αντικείμενο μελέτης καθώς και η πορεία διδασκαλίας. Επιπρόσθετα, όμως, επιχειρήθηκε να εμπλουτιστεί το σενάριο με προσεγγίσεις που ενσωματώνουν και την εμπειρία των μαθητών σχετικά με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του χώρου στον οποίο εκείνοι μεγαλώνουν.

1η–4η διδακτική ώρα

Για να συνδεθεί η προσπάθεια με τη συγκυρία και τα ενδιαφέροντα των παιδιών διαβάστηκε ένα άρθρο από το διαδίκτυο και προβλήθηκε ένα αντίστοιχο βίντεο από το YouTube που αναφερόταν σε μια είδηση των ημερών. Ο νεαρός μπασκετμπολίστας Γιάννης Αντετοκούνμπο επέστρεψε από τον «μαγικό κόσμο του NBA» στην παλιά του γειτονιά (Σεπόλια, Αθήνα), όπου και μεγάλωσε από γονείς μετανάστες (<http://www.sport-fm.gr/article/basket/apothewsi-gia-adetokounmpo/3086761>). Εκεί –μετά από πρόσκληση που ανάρτησε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης– βρέθηκε με όλους τους φίλους και γνωστούς για να παίξουν μπάσκετ και να μοιραστούν ωραίες στιγμές.

Η περίπτωση του Αντετοκούνμπο έγινε αφορμή για να ανοίξει μια μεγάλη συζήτηση για τους μετανάστες, τα αίτια αλλά και τα διαφορετικά πρόσωπα του φαινομένου της μετανάστευσης (βλ. λ.χ. «προσφυγιά») αλλά και τα είδη και τα αντίστοιχα χαρακτηριστικά αυτού που ονομάζουμε *γειτονιά*. Στην πορεία της συζήτησης προβλήθηκαν και τα βίντεο, «[Γειτονιά μου Παιδική Καλατζής](#)», «[Η Γειτονιά μου](#)». Η συζήτηση «ανοίχτηκε» σε συγκρίσεις του «δικού μου» και του «άλλου» (στο επίπεδο του χώρου διαβίωσης), του «τότε» και του «τώρα», του «εμείς» και του οι «άλλοι».

Τα παιδιά αποδείχτηκαν αρκούντως ενημερωμένα αλλά και ευαισθητοποιημένα για την αλλαγές τόσο στο κοινωνικό γίνεσθαι, όσο και στο περιβάλλον στο οποίο ζούμε. Τότε έγινε ανακοίνωση των στόχων του προγράμματος και τα παιδιά συμφώνησαν με ενθουσιασμό να συμμετέχουν στο διδακτικό αυτό εγχείρημα.

Στη συνέχεια έγινε ανάγνωση του κειμένου [«Το σχολείο του κόσμου»](#) από το σχολικό βιβλίο *Γλώσσα Δ' Δημοτικού* αλλά και του διαδικτυακού άρθρου [«Μια ξεπεσμένη αλλά ζωντανή πολυπολιτισμική γειτονιά»](#), από τον δάσκαλο με χρωματισμό της φωνής και τονισμό των εκφράσεων, επιθέτων και γλωσσικών στοιχείων που υπογραμμίζουν το θέμα και ενισχύουν την εμπειρία.

Κατόπιν ακολούθησε συζήτηση για τη νοητή εμπειρία που απολάυσαμε από τα συγκεκριμένα βίντεο και κείμενα καθώς και τα στοιχεία εκείνα που ενίσχυσαν τα συναισθήματα και την εμπειρία μας.

Στη συνέχεια, ο δάσκαλος ζήτησε από τους μαθητές να διηγηθούν δικές τους εμπειρίες από τη γειτονιά τους που θα ήθελαν να μοιραστούν με τους συμμαθητές τους. Αφού ακούστηκαν αρκετές απόψεις προχωρήσαμε επί της διαδικασίας. Οι μαθητές χωρίστηκαν σε επτά (7) μικρές ομάδες (με βάση τη δυνατότητα συνεργασίας, συνεισφοράς και αλληλοϋποστήριξης). Η εργασία που ανατέθηκε είχε θέμα «Παλιά και Νέα Αθήνα. Ψάχνω στο διαδίκτυο για την πόλη και τη γειτονιά μου, την ιστορία της, τις εικόνες του χθες και του σήμερα και τις παρουσιάζω στην τάξη» ([Φύλλο Εργασίας 1](#)). Τα παιδιά επέλεξαν διαδικτυακές πηγές και εικόνες, και δούλεψαν με σκοπό να δημιουργήσουν την παρουσίασή τους. Κάθε ομάδα βρήκε

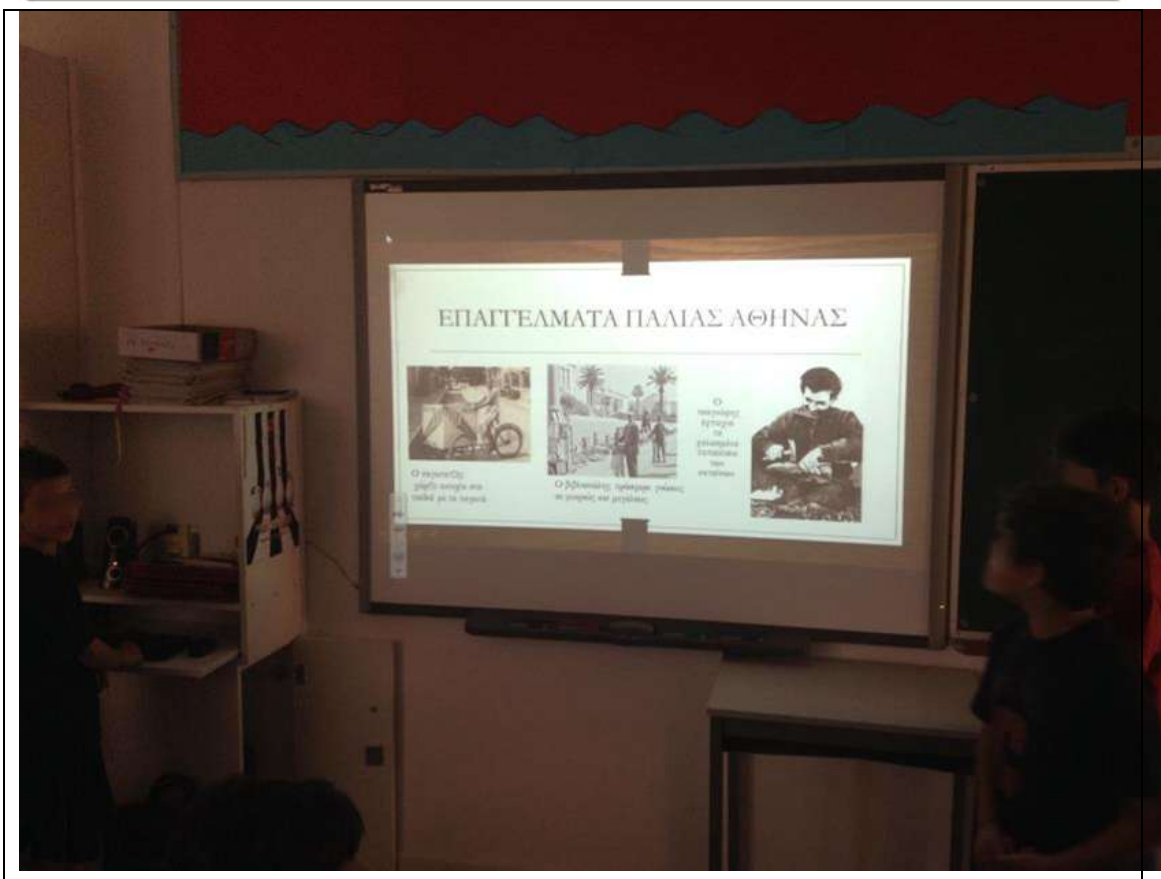
πληροφορίες για το θέμα που θα παρουσιάσει με κριτική αναζήτηση και επιλογή της κατάλληλης πηγής πληροφόρησης σε συντονισμό από τον δάσκαλο.

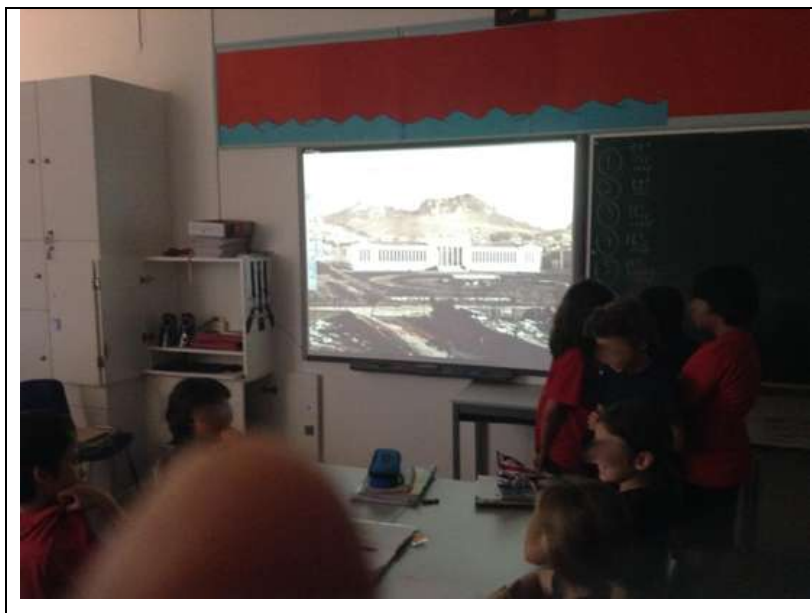
5η-8η διδακτική ώρα

Στη συνέχεια της διαδικασίας αναφερθήκαμε στις δραστηριότητες που προηγήθηκαν. Τα παιδιά συζήτησαν για την πορεία των εργασιών τους, αξιολόγησαν τη συνεργασία τους και αναφέρθηκαν σε προβλήματα που ανέκυψαν αλλά και στους τρόπους επίλυσης που επιλέχθηκαν. Ακολούθησαν οι παρουσιάσεις από τα παιδιά. Πριν από αυτό το βήμα αποφασίσαμε να ψηφίσουμε την καλύτερη παρουσίαση και να δώσουμε το βραβείο «Αθήνα. Η μεγάλη μας γειτονιά. Καλύτερη Παρουσίαση» στην πιο καλή ομάδα. Φυσικά ενημερώσαμε τα παιδιά ότι θα πρέπει να αιτιολογήσουν την άποψή τους και να αξιολογήσουν επίσης τα γλωσσικά στοιχεία που μας άρεσαν περισσότερο και έδωσαν άλλο ύφος και χρώμα στην παρουσίαση, όπως ρήματα, χρόνους, επίθετα και ουσιαστικά.

Μετά από κάθε παρουσίαση κάθε ομάδα έδινε μετά από μυστική διαβούλευση τρεις βαθμούς σε τρεις κατηγορίες αξιολόγησης. Μπορούσαν να βαθμολογήσουν με 10 (άριστη, σχεδόν τέλεια δουλειά), με 8 (πολύ καλή δουλειά) και 6 (καλή δουλειά με περιθώρια βελτίωσης). Οι κατηγορίες ήταν: Περιεχόμενο της εργασίας, δημιουργικότητα/φαντασία (ppt), παρουσίαση της εργασίας. Η βαθμολογία

καταγράφηκε στον πίνακα και στο τέλος όλοι χειροκρότησαν τη νικήτρια ομάδα.

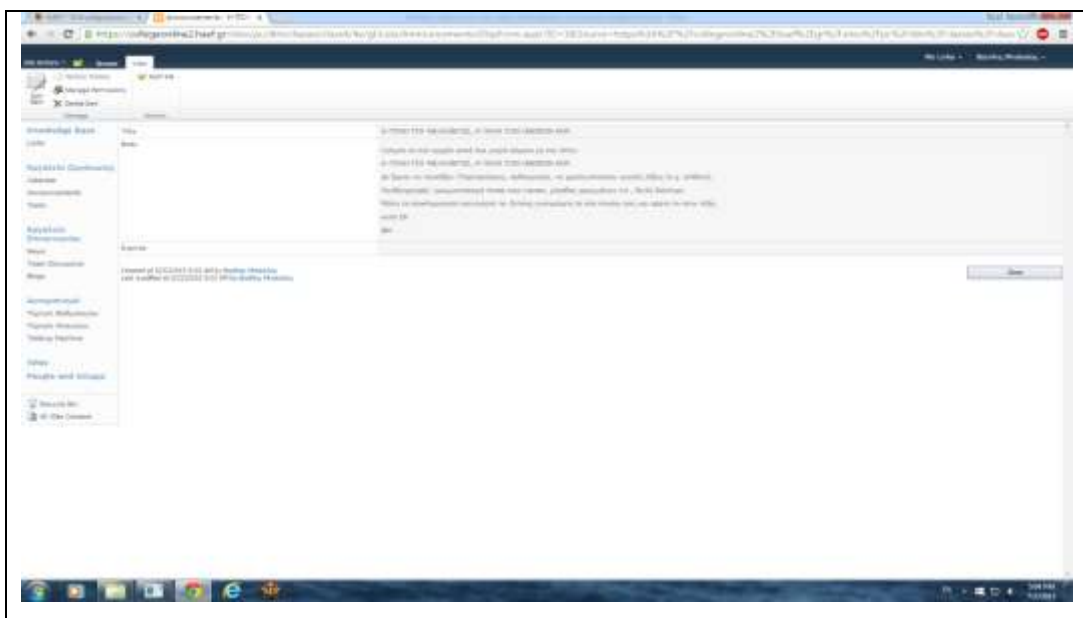
9η-12η διδακτική ώρα

Στο επόμενο βήμα συζητήσαμε με τους μαθητές μας τις εντυπώσεις από τη σχετική έρευνα και τις παρουσιάσεις των συμμαθητών τους. Επιχειρήθηκε να εκμαιευτεί μια συζήτηση για το μέλλον και για τις δικές τους επιθυμίες σχετικά με την πόλη τους και τη γειτονιά που θα ήθελαν να ζήσουν. Επίσης επισκεφθήκαμε το ηλεκτρονικό άρθρο [«Μια γειτονιά αλλάζει όψη χάρη στο κουράγιο των παιδιών της Άνοιξης»](#) και το διαβάσαμε με τα παιδιά μέσα από τον υπολογιστή. Στη συνέχεια, ξεκινήσαμε έναν

διάλογο με τους μαθητές. Συζητήσαμε για το τι μας άρεσε, τι μας εντυπωσίασε στο ηλεκτρονικό άρθρο που διαβάσαμε κι αν θέλουμε να αλλάξουμε κι εμείς τη γειτονιά μας και την πόλη μας.

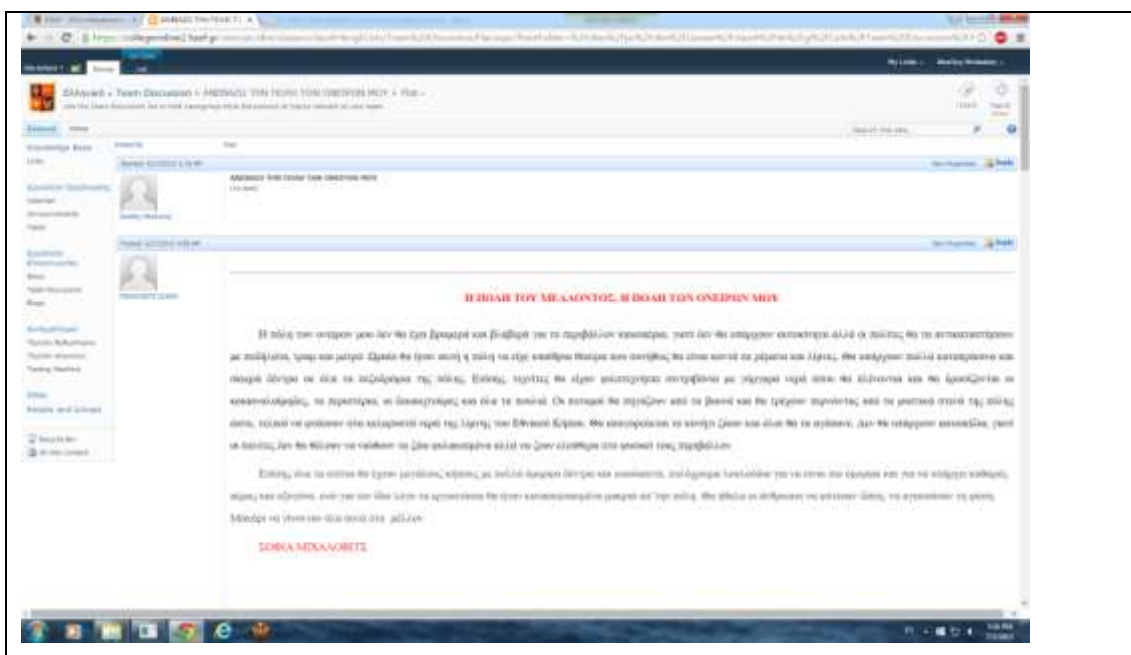
Μέσα από συζήτηση αποφασίστηκε να γράψει ο καθένας ένα μικρό κείμενο με τίτλο: «Η πόλη του μέλλοντος, η πόλη των ονείρων μου». Τα παιδιά κράτησαν σημειώσεις με τις ιδέες τους στο τετράδιό τους ενώ η εργασία με τις οδηγίες της ανέβηκε στην πλατφόρμα της τάξης.

Στην επόμενη συνάντηση τα παιδιά έφεραν εκτυπωμένο το κείμενό τους. Κάθε παιδί διάβασε το κείμενο ενός άλλου συμμαθητή του και αντίστροφα και έγιναν παρατηρήσεις προς βελτίωση περιεχομένου και εικόνας. Η δραστηριότητα πρόσφερε την ευκαιρία στον εκπαιδευτικό με τη σειρά του να αξιολογήσει τα κείμενα (άτυπα, αθόρυβα αλλά ουσιαστικά), να προτείνει βελτιώσεις αλλά παράλληλα να ασκήσει τους μαθητές στις λειτουργίες του κειμενογράφου, όπως είναι η πλάγια και η έντονη γραφή, η εισαγωγή παραγράφων, κουκκίδων ή αρίθμησης καθώς και η λειτουργία του ορθογράφου και οι δυνατότητές της.

Στη συνέχεια, οι μαθητές ανέλαβαν να ενσωματώσουν τις προτεινόμενες αλλαγές στα κείμενά τους και να τα αναρτήσουν στην πλατφόρμα της τάξης σε σχετικό περιβάλλον συζήτησης (team discussion).

Στην παρουσίαση που ακολούθησε έγινε αναφορά στα γλωσσικά στοιχεία που χρησιμοποίησαν οι μαθητές και έγινε συζήτηση για τα στοιχεία εκείνα που κάνουν ένα άρθρο ή διήγημα ενδιαφέρον και ευχάριστο για ανάγνωση. Έπειτα έγινε κουβέντα στην τάξη για τις καλύτερες παρουσιάσεις και τα στοιχεία εκείνα που τις ξεχώρισαν, όπως η ορθή χρήση γλωσσικών στοιχείων, η σύνταξη, η φαντασία, οι ιδέες κλπ.

Αφού συζητήσαμε για τις δυσκολίες αλλά και τις γνώσεις και δεξιότητες που αποκτήσαμε από τις προηγούμενες δραστηριότητές μας επισκεφθήκαμε και συζητήσαμε το διαδικτυακό άρθρο «[Η γειτονιά του μέλλοντος](#)» και παρακολουθήσαμε και τα σχετικά βιντεάκια. Συγκρίναμε τις ιδέες των παιδιών με τα σχέδια των αρχιτεκτόνων και των επιστημόνων για τις πόλεις του μέλλοντος. Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν με το κλείσιμο των εργασιών και ευχήθηκαν να ζήσουν σε ένα καλύτερο περιβάλλον.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Ψάχνω στο διαδίκτυο για τη γειτονιά μου, την ιστορία της, τις εικόνες του χθες και του σήμερα και τις παρουσιάζω στην τάξη. Μπορείτε να επιλέξετε τις κατάλληλες διαδικτυακές πηγές, κείμενα και εικόνες και να δημιουργήσετε μια παρουσίαση την οποία και θα προβάλετε στην τάξη. Εδώ μπορεί η κάθε ομάδα να βρει πληροφορίες για το θέμα που θα παρουσιάσει με κριτική αναζήτηση και επιλογή της κατάλληλης πηγής πληροφόρησης. Για οποιαδήποτε απορία-ερώτηση μπορείτε να απευθυνθείτε στην ομάδα ή και στον δάσκαλο.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Δημιουργώ μια μικρή ιστορία για την αλλαγή που θα ήθελα στη γειτονιά μου, την παρουσιάζω και την αναρτώ στο διαδίκτυο. Σκοπός μας η αναζήτηση έξυπνων ιδεών, χρήση των κατάλληλων συντακτικών και γραμματικών στοιχείων και ο προβληματισμός μας για τη γειτονιά που ζούμε και που θα θέλαμε να ζούμε.

1.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

Σχεδιάζουμε τη μελλοντική μας γειτονιά. Εδώ μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και διαδικτυακά εργαλεία όπως το [Google Earth](#), [Google Maps](#) καθώς και τα εργαλεία δημιουργίας αφίσας και εικόνας [Glogster](#) και RNA. Για την επιλογή του κατάλληλου εργαλείου συνεννοούμαστε με τον δάσκαλο.

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Προτείνεται επίσης η δημιουργία ενός θεατρικού δρώμενου, με το οποίο οι μαθητές θα παρουσιάσουν τη γειτονιά τους, τα παιχνίδια στη γειτονιά τους, τους νέους ενοίκους της γειτονιάς, τα παιδιά από άλλες χώρες που μόλις ήρθαν κλπ. Εδώ οι μαθητές μπορούν να διασκεδάσουν μαθαίνοντας και αναπτύσσοντας κοινωνικές δεξιότητες κατανόησης συμπεριφορών και επιλογής της καλύτερης καθώς και της ορθής αντιμετώπισης των παρουσιαζόμενων χαρακτήρων ή προβλημάτων.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Οι μαθητές φάνηκε να χάρηκαν τη συγκεκριμένη, καλοδουλεμένη εφαρμογή. Οι δημιουργικές και ευχάριστες δραστηριότητες επένδυναν στην πρωτοβουλία των μαθητών και στον συμβουλευτικό, επικουρικό ρόλο του δασκάλου. Η εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου απαιτήσε: α) ειδική προσαρμογή από τον εκπαιδευτικό και προσεκτική χρήση του ποικίλου υλικού, β) προσοχή στον απαιτούμενο χρόνο καθώς το σενάριο ήταν πλούσιο και συνάμα απαιτητικό και γ) μέριμνα στο να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες του αστικού περιβάλλοντος στο οποίο ζουν οι μαθητές (το σενάριο είχε πλαίσιο αναφοράς τον αστικό ιστό της Θεσσαλονίκης –αν και όχι μόνο– ενώ το περιβάλλον των μαθητών του σχολείου ήταν κυρίως τα βόρεια προάστια της Αθήνας).

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αμανατίδης, Ν. 2008. Αξιοποίηση και αξιολόγηση εκπαιδευτικών ιστοσελίδων. *Μαθηματική Εβδομάδα*, 3-7 Μαρτίου 2008.

Κασιμάτη, Κ., Σ. Φερεντίνος & Χ. Καλλιγιάς. 2002. Εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική πρακτική. Νέες τεχνολογίες και εκπαιδευτικοί. *Μέντορας* 6, 29-45.

Κουτσογιάννης, Δ. 2000. Γλωσσική αγωγή και διαδίκτυο: δυνατότητες και περιορισμοί. Στο *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα*, 234-244. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης.

Levin, B. 2006. Schools in challenging circumstances: A reflection on what we know and what we need to know. *School Effectiveness and School Improvement* 17, 4.

Ματθαίου, Δ. 2002. *Η εκπαίδευση απέναντι στις προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα*. Αθήνα. Λιβάνη.

Moon, J. 2008. *Critical Thinking: An exploration of theory and practice*. Λονδίνο & Νέα Υόρκη: Routledge.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Συνοδευτικό υλικό του σεναρίου αποτελούν: εννέα (9) εργασίες από τις ομάδες των μαθητών.